NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2030

MỖI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ HAI 24 DÉCEMBRE 1923

RESIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT-LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 1753

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và Các công sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	[illegible]	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m066 de large.

4e page
Une seule insertion . . . . 0$20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Bàn thêm về vấn đề thể-dục của đàn bà con gái ở nước ta bây giờ

Trong tờ báo này đã có nhiều lần nhắc đến cái vấn-đề thể-dục của đàn-bà con gái ở nước ta bây giờ. Đàn-bà con gái vì lẽ gì mà cũng cần phải có thể-dục như đàn ông con trai và cái phương-pháp thể-dục của đàn-bà con gái nên dùng những cách vận-động thế nào, đã có mấy bài nói tường-tất lắm. Việc là việc thể-dục của các bà mà xướng khởi lên cho thành việc là cốt ở các ông; mong rằng những lời sơ-thiển của bản-báo, các nhà thức-giả trong nước không đến nỗi gác bỏ ngoài tai mà những phương-pháp đã bày tỏ ra đấy có thể thái-thủ được cái gì thì ta cũng nên vị một hạng người làm mẹ làm vợ của quốc-dân ta sau này kíp rèn tập cho có cái thể-lực mạnh-mẽ bằng người, không đến nỗi truyền cái giống yếu-ớt gầy mòn, thành một dân-tộc liệt-nhược mãi cho đến lụn đời mạt kiếp.

Song, có một điều ta nên chú-ý là những phương-pháp đó chỉ thích-dụng cho một hạng các bà các cô, tọa hưởng cái hạnh-phúc phong-lưu phú-quí ở nơi gác tía lầu son, không thể làm được — nói là không muốn làm thì đúng hơn — các cách vận-động khác, chứ còn phần nhiều là vợ hoặc là con của những người trung gia dĩ-hạ, có tiền của dư đâu mà góp vào, có thì giờ dư đâu mà dự vào những cuộc du-hí như các cách vận-động của đàn bà con gái người Tây thường dùng được. Vậy ta đã xướng khởi cái phương-pháp thể-dục cho những đàn bà con gái khuê-các thì ta cũng nên giảng cầu cái phương-pháp thể-dục cho những đàn bà con gái con nhà tầm-thường, vì con nhà khuê các với con nhà tầm-thường, đã là một phần người trong nữ-giới thì ai cũng có cái chức-vụ làm mẹ làm vợ của quốc dân ta sau này, tức là ai cũng phải đủ cái năng-lực làm mẹ làm vợ, về đường thể-dục cũng như về đường đức-dục trí-dục cho thật hoàn-toàn xứng đáng vậy.

Thể-dục là gì? Theo cái lý-thuyết vệ-sinh rất kinh-nghiệm đời nay thì là người ta muốn điều-dưỡng cho cái thân mình được thường khang-kiện, không năng sinh ra bệnh-tật mà gân xương ngày thêm cứng-cáp, sức vóc ngày thêm đầy-đà, giữ sự khỏe mạnh cho mình để gây nên cái giống khỏe mạnh cho chủng-tộc mình, ngoài những cách ăn uống có điều-độ, cư-xử có chừng mực, lại cần phải thường vận-động thân-thể cho mạch máu lưu-thông được đều-đặn, gân cốt không mềm yếu mà da thịt dễ nở-nang. Những cuộc du-hí của người Tây như đánh cầu, đá bóng, đua xe đạp, lộn cầy đu v. v. là theo một cái ý-nghĩa như thế cả. Như trên kia đã nói, các cách vận-động của đàn bà con gái người Tây thường dùng thì họa chăng chỉ có các bà các cô vào bậc phong-lưu phú quí thiết dụng được chăng, còn đại đa số là vợ hoặc là con những người trung-gia dĩ-hạ thì thích dụng thế nào được. Ta đã hiểu rõ cái ý nghĩa các cách vận-động của người Tây như thế, theo cái tính-tình, cái tập-quán cùng cái trình-độ sinh-hoạt của người mình, ta cũng không cứ là phải lệ theo cái phương-pháp thể-dục của người ta, miễn là ta làm thế nào cho không sai với cái ý nghĩa thể-dục của người ta cũng đủ. Đàn bà con gái mình bây giờ mà bảo nhất-luật kéo nhau đi chơi thể-thao như các bà đầm qui-quốc thì không nói là không làm sao cho có đủ chỗ, sắm đủ đồ được, mà dù có được nữa thì cái tính-tình tập-quán của bọn quần thoa mình cũng quyết chưa có mấy người bạo dạn trơ trên được thế. Đàn bà con gái ta vẫn có một cái tính chất di-truyền là cái tính-chất thu vén tảo tần, ưa cái cách sinh-hoạt ở trong gia-đình hơn là cái cách sinh-hoạt ra ngoài xã-hội. Trong những nghề gốc của đàn-bà con gái mình như nghề tằm tơ, nghề canh-cửi, nghề xay xáo cũng thường có vận-động thân-thể luôn, cũng vẫn là những phương-pháp thể-dục gia-truyền của mình tự trước, chỉ hiềm những cách vận-động như thế của đàn bà con gái mình có một đôi điều sai với cái ý-nghĩa thể-dục, nên chưa thấy được cái hiệu-quả thể-dục chút nào; một điều là làm việc không có tiết-độ, có khi làm mệt quá mà có khi ngồi rồi nhiều; điều nữa là hì-hục làm một mình, cho là cái việc khổ sai mà không cho là cái việc hành lạc; không có tiết-độ tức là trái với cái phép thao luyện cân lực rồi, mà lại tự mình không lấy làm vui, thì cái tinh-thần tất không được thư sướng, thân-thể cũng nhân thế mà không khoái thích. Nay muốn mưu sự thể-dục cho phổ-thông tất cả đàn-bà con gái trong nước, thiết tưởng nên nhân cái tính-tình tập-quán của người mình sở-cận, sẵn mấy cái nghề gốc của đàn-bà con gái mình chính là cái phương-pháp thể-dục gia-truyền của mình tự trước đấy, lập ra thành phường thành bạn, làm cùng làm, nghỉ cùng nghỉ cho có cái thú sum họp vui-vẻ mà không thấy cái khổ tức-bực rộn ràng, làm có chừng có mực, đừng lúc nào quá dật mà đừng lúc nào quá lao, cho cân lực vận động có thường mà không đến bì phạp; như thế tưởng cũng không sai gì với cái ý nghĩa thể-dục, mà phàm là đàn bà con gái ai cũng có thể làm được, không phải như các cách vận động theo Tây-thức chỉ người nào có tiền của sẵn lắm, có thì giờ rảnh lắm mới làm được mà thôi.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 21 và 22 Décembre 1923

Việc nước Anh và nước Afghanistan

Chánh-phủ Londres có tuyên-bố rằng M. Tchitchérine nói rằng nước Anh có gửi tối-hậu-thư cho nước Afghanistan yêu-cầu nước ấy phải tuyệt giao với nước Nga là một lời đồn sai.

Nước Đức với Đồng-minh

Ở Berlin có tin nói rằng chánh-phủ trung-ương nước Đức đã gửi cho hai chánh-phủ Paris và Braxelles một bản án-văn mới kê rõ các vấn-đề của nước Đức muốn điều-đình với Đồng-minh.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 23 và 24 Décembre 1923

Động đất ở nước Mexique

Mấy cái đảo Granada, Huasbas và Opoto thuộc về tỉnh Sonora nước Mexique có động đất bị hủy hoại cả. Nhiều người chết và nhiều người bị thương.

Việc nước Ba-lan

Nghị-viện nước Ba-lan đã bỏ 193 phiếu ưng chuẩn cái chương-trình của tòa nội-các mới. Số phiếu phản đối chỉ có 76 phiếu mà thôi.

Nghị-viện lại ưng chuẩn một khoản nói rằng nghị-viện không cho viên nghị-trưởng từ chức.

Sau nghị-viện bàn đến bản luật ủy toàn-quyền cho tòa nội-các.

Việc nước Hy-lạp

Hội-đồng các quan thượng-thư đã cử M. Plastiras mời M. Venizelos trở về để giải-quyết cái vấn-đề chánh-trị trong nước. Chánh-phủ ưng để cho ông tùy ý quyết nghĩ, không hạn định điều kiện làm sao cả.

M. Gonifas, thượng-thư bộ Tài-chánh không được tái cử trong cuộc bảo cử mới rồi xin từ chức, nhưng tòa nội-các không y.

Quốc-vương Hy-lạp và hoàng-hậu đã tới nước Lỗ-mã-ni.

Việc nước Trung-hoa

Quan Tổng-thống nước Trung-hoa không nhận lời cho tòa nội-các nhiếp-chính từ chức.

Các báo có nói ở tỉnh thành Quảng-đông có người gián yết thị khuyên nhân-dân đề-chế người Anh và người Mỹ.

Báo *Le Temps* có nói tuy rằng bản giao-ước năm 1919 có cấm không được đem khí-giới nhập cảng nước Trung-hoa, nhưng số binh-khí nhập cảng vẫn nhiều lắm.

Việc nước Đức

Tin Berlin. Việc điều-đình để lập một nhà ngân-hàng của hai xứ Rhénanie và Westphalie đã thành-công.

Tư-bản của người Đức góp vào 50%, tư-bản của Pháp-Bỉ góp vào 50%.

M. Gessler đi thanh-tra ở hầu-quốc Saxe trở về, xét ra hiện nay chưa bãi quân luật được.

Tin Dusseldorf. — Các thợ mỏ làm trên mặt đất đã ưng số giờ làm trong một ngày như trước buổi chiến-tranh.

Trong một ngày 20 Décembre, chở đi 9 807 toa than, mỗi toa là 10 tấn. Trong số ấy là 3.848 tấn chỉ vào bồi-khoản.

Nhân-dân trong hạt sông Rhur vẫn đủ lương thực. Giá vị ăn thức dùng đã giảm.

Số thép của các xưởng Krupp xuất sản ngày nay tính được bằng 4 % số thép xuất sản trong năm 1922.

Đến tháng janvier, công ty *Phoenix* lại sẽ mở cửa các xưởng ở Ruhrort, và ở Dusseldorf.

Tin Stuttgart. — Nghị-viện hầu-quốc Wartemberg đã ưng chuẩn ủy toàn-quyền cho tòa nội-các.

Tại Thứ-dân nghị-viện

Quan Poincaré đọc diễn-văn tại nghị-viện ba giờ đồng-hồ. Ngài chứng minh rằng nước Pháp xử trí đối với cái vấn-đề hạt sông Rhur là cái thế tất-nhiên, không sao xử-trí một cách thế khác được nữa. Nghị-viện vỗ tay biểu-đồng-tình nhiều lần.

Thứ dân nghị-viện đã họp đêm để bàn về bản luật tài-chánh, và việc tăng số tiền trợ-cấp của các quan-chức. Nghị-viện phản-đối cái khoản cải lương của chánh-đảng Xã-hội. Quan Poincaré xin nghị-viện bỏ phiếu tỏ lòng tin cậy tòa nội-các.

Tại hội-đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi-thường đã cử hai nhà giám-định Hoa-kỳ để dự vào hội-đồng giám-định thứ nhất xét về việc chỉnh-đốn lại cái tiền-tệ và sổ chi thu của nước Đức. Hai viên giám định ấy là tướng Dawes, và M. Young. Hội-đồng đồng-thanh ưng cử tướng Dawes vào chức trưởng ban hội-đồng giám-định ấy.

Tin quan Clémenceau

Quan Clémenceau đã bình phục như thường.

Tin quan Lyautey

Quan Thống-chế Lyautey đã bình-phục. Ngày 23 Décembre này ngài sẽ xuống tàu ở Marseille để đi đến Casablanca nhậm-chức cũ.

Nhân dịp lễ Noël nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 2031 đến ngày thứ tư 26 Décembre mới ấn-hành.

Tin Trung-hoa

Ngày 12 Décembre 1923

Tôn-Văn sang Đông-giang

Tôn-văn được tin rằng liên-quân đánh Đông-giang không lợi, thân hành kéo quân sang Đông-giang trợ chiến.

Tin Bắc-kinh

Đảng Ngô phái (đảng phái phản-đối Ngô-cảnh-Liêm) xin hoãn việc khai quốc-hội, Tào-Côn triệu Cao-lăng, Uất vào phủ, thương nghị vấn-đề ấy.

Ngô-cảnh-Liêm xin khai quốc-hội

Ngô-cảnh-Liêm tụ tập đảng phái thương-nghị ở nhà riêng mình, rồi xin Tào-Côn định ngày khai quốc hội

Quân Trực-Lệ sang đánh Trùng-khánh

Ở Hán-khẩu có tin đồn rằng quân Trực-lệ hiện đóng ở Vạn-huyện, đã quyết định chia làm ba đội kéo sang đánh Trùng-khánh.

Hùng-bỉnh-Kỳ và Vương-thừa-Mân đã hồi-nhiệm

Hùng-bỉnh-Kỳ và Vương-thừa-Mân vào từ Tào-Côn để hồi nhiệm, Tào giữ ở trong phủ ba giờ đồng hồ để trù hoạch phương sách, rồi Hùng và Vương ở Bắc-kinh về tỉnh.

Tôn-truyền-Phương xin làm tuần-duyệt sứ

Tôn-truyền-Phương cố sức xin làm chức tuần-duyệt sứ Phúc kiến và Chiết-giang, để trù mưu việc đánh Lư-vĩnh-Tường (đội quân Chiết-giang).

Ngô-bội-Phu không nhận chức lý-sự-trưởng

Hiến-chánh đảng đánh giây thép cho Ngô-bội-Phu, nói muốn bầu Ngô làm lý-sự-trưởng, Ngô trả lời cự tuyệt, và tỏ ý mình không bằng lòng.

Tin Quảng-đông

Trần-quýnh-Minh lại sai đảng-phái lên vào mặt tây và mặt nam tỉnh Quảng-đông, kết liên quân thổ-phỉ, mưu làm nhiều loạn tỉnh Quảng-đông.

Trần-quýnh-Minh sai người sang Quế-châu

Trần-quýnh-Minh sai Lã nhất-Qui sang Quế-châu để trù-liệu tài-chánh và xin quân cứu-viện.

Thành-Quang ở Quảng-đông về Phụng-thiên

Đại-biểu của Trương-tác-Lâm (phái Phụng thiên) đã thương nghị quân-sự hai ngày ở phủ Tôn-Văn, ngày 7 décembre đã ở Quảng-đông về Phụng-thiên.

Thổ-phỉ ở Tây-giang

Ở Tây-giang loạn-dân và thổ-phỉ tao nhiễu càng ngày càng kịch liệt. Tôn-Văn có ý lo, đã đánh giây thép cho Lý-tế-Thâm (đốc biện Tây-giang) phải hết sức trù liệu phương-pháp để bình định cho mau. Lý đã mộ thêm quân sĩ, định dụng võ-lực để tiễu trừ.

NAM CHÁNH-PHỦ TRUNG-HOA VỚI LIỆT-CƯỜNG

Về việc Tôn-Văn với sở quan thuế ở tỉnh Quảng-đông, báo *Courrier d'Haiphong* có đăng mấy câu lược dịch như sau này:

Trong một bức thư của Nam chánh-phủ gởi cho viên thanh-tra sở quan-thuế ở Quảng-đông, bản chánh-phủ có hạ-lệnh cho viên ấy rằng về tiền thuế thu được tại các nơi trong địa-hạt về quyền Nam chánh-phủ thì viên ấy trừ một phần để chi vào các trái-khoản vay của ngoại-quốc, mà lấy số tiền quan thuế làm của bảo-chứng đi, còn được bao nhiêu phải giữ lại ở Quảng-đông hoặc các nơi khác.

Sau khi đưa bức thư ấy lại đưa một bức thư nữa giải nghĩa qua loa cái cách thi-hành cái lệnh nói trên này thế nào.

Nếu viên thanh-tra sở quan-thuế ở Quảng-đông không công-nhận cái quyền kiểm duyệt của chánh-phủ Quảng-đông, thì bản chánh-phủ sẽ cử một viên thanh-tra khác. Viên thanh-tra mới sẽ thu nhận lấy các sở quan-thuế, vì chính các sở quan-thuế không phải là của bảo chứng cho trái khoản của Trung-hoa vậy.

Lại có tin rằng nếu quân lính liệt-cường lên bộ, để bảo hộ sở quan-thuế, nam chánh-phủ cũng không có dùng quân lính để chống lại.

Số lính thủy Pháp lấy ở tàu Jules Ferry được 70 người, hiện đóng ở sở bưu-điện của Pháp, do quan trưởng-tàu tàu Jules Ferry hiện nay ở Quảng-đông quản-đốc. Chánh-phủ Anh đã đem một số lính ở Hương-cảng đến. Tuần dương hạm Calabria nước Ý lớn quá không vào trong cửa sông được thì người Ý đã thuê một cái sà-lúp mà, đặt súng mai-hoa lên sà-lúp ấy để vào.

Có tin rằng theo như lời viên lãnh sự mới nước Anh thì sáu chiếc chiến-thuyền của Hoa-kỳ đóng ở Hương-cảng đã đến Quảng-đông. Nghe đâu viên lãnh-sự Anh định việc ấy, không hỏi ý-kiến lãnh-sự đoàn trước.

ĐỒNG-HỒ KHÔNG PHẢI LÊN GIÂY

Mới rồi tại cuộc hội-nghị về nghề làm đồng hồ, M. Lavet có trình bày về sự tiến-bộ trong nghề chế đồng-hồ chạy bằng điện, nhất là về các thứ đồng-hồ nhỏ dùng cho tư-gia. Cứ như lời ông nói, thì chẳng bao lâu nữa, người ta sẽ chế được thứ đồng hồ treo nhỏ chạy bằng điện, trong hộp đồng hồ chỉ để một cái ống sinh điện nhỏ là đủ, không phải vặn quả lắc cũng không phải lên giây, mà đồng hồ chạy luôn không nghỉ. Đồng hồ ấy rất giản dị, rất tốt bền, mà lại chạy rất đúng, không hay sai, vì các ống sinh điện xét ra cái sức mạnh hơn quả lắc cũng lò so dùng trong các thứ đồng-hồ ngày nay nhiều lắm.

Kinh-thành nào người và xe đi lại nhộn-nhịp nhất

Thành New-York, nhân-dân trù-mật nhất thế-giới. Thứ nhì đến thành Londres, thứ ba mới đến thành Paris. Ấy thế mà ở thành New-York đi lại dễ nhất. Ở thành Londres đi lại cũng khá dễ. Ở thành Paris đi lại đã khó. Vậy tại làm sao mà ở thành Paris dân-số còn kém hai thành kia mà đi lại lại khó hơn.

Một tờ tạp-chí Hoa-kỳ *Iron Age* xét việc ấy có nói:

Nếu cái số người đi lại ở phố đông người nhất ở New-York mà tính là 100, thì số người đi lại ở các phố đông người nhất ở Londres phải tính là 114, và số người đi lại ở các phố đông người nhất ở Paris phải tính là 223.

Đó là nói về số người đi chân, còn số xe cộ đi lại thì như sau này: Phố đông xe cộ nhất ở New-York có một trăm cái xe đi lại, thì phố đông xe cộ nhất ở Londres chỉ có 60 cái và phố đông xe cộ nhất ở Paris có tới 215 cái.

Thành Paris dân số ít hơn hai thành kia, mà số người và số xe đi lại lại nhiều hơn hai thành kia, xét ra là bởi thành New-York và thành Londres rộng gấp hai mươi lần thành Paris vậy.

HÀI ĐÀM

Thiên-đình mở khoa thi

Thể-lệ : Bất cứ người nước nào, cũng cho được dự cuộc, nhưng tất phải là một hạng người có địa-vị lớn-lao trong xã-hội.

Các nước bên Âu Mỹ đều có người dự cuộc, nào những : Đại chính-trị-gia, Đại pháp-luật-gia, Đại kinh-tế-gia, Đại văn-học-gia, Đại giáo-dục-gia, vân vân.

Nước nhà nghe đâu cũng có mấy vị : Đại tài-bàn-gia, Đại ých xì-gia, Đại phán-thán-gia và Đại sóc-đĩa-gia.

Hí-đinh, Nguyễn-văn-Tôi.

ÁNH SÁNG MẶT TRĂNG có ảnh-hưởng gì với sự sinh-trưởng của loài rươi không?

Một vài nơi miền bể kia, nhất là ở về các đảo Samoa, mỗi năm cứ đến tháng octobre và novembre vào độ trăng tròn, có một thứ sâu gọi tên là paolo, nổi lên trên mặt bể vô số, nước bể bấy giờ đặc như nước bung miến vậy, dân bản xứ bèn mở hội ăn mừng, và vớt lấy sâu ấy mà ăn một cách rất là vui vẻ. Thứ sâu paolo ấy ở các đảo Antilles, và ở mấy nơi bờ bể Hoa-kỳ cũng thấy có.

Mới đây MM. Fage và Legendre có trình bày tại Khoa-học Hàn-lâm-viện về công việc các ông khảo-cứu về cái ảnh-hưởng của ánh sáng mặt trăng đối với mấy thứ sâu bể cũng giống như loài paolo, thường từ cuối tháng mai đến tháng septembre nổi lên lúc nhúc không biết bao nhiêu mà kể, cử-động một cách rất là kỳ dị, rồi giao-cấu cùng nhau mà sinh ra trứng. Hai ông quan-sát loài sâu ấy đã nhiều, có nghiệm ra rằng loài ấy có chịu cái ảnh-hưởng gián tiếp của ánh sáng mặt trăng, nhưng chưa được rõ cái ảnh-hưởng ấy ra làm sao.

Loài sâu bể nói trên này, có lẽ cũng như loài rươi ở xứ ta. Song ta chỉ biết rằng cứ « tháng chín đôi mươi, tháng mười mồng năm » thì có rươi, chứ không rõ ánh sáng của mặt trăng có ảnh-hưởng gì đến sự sinh trưởng của loài rươi không.

GIỐNG ẾCH CÓ LÔNG

Nam bộ đất Phi-châu có nhiều giống vật lạ, các nhà bác-học để thường chưa biết hết. Như xứ Congo có hai thứ ếch rất kỳ, là một thứ ếch có lông và một thứ ếch chân mèo.

Giống thứ nhất ở hai bên sườn và ở đùi có nhiều những tua giống như lông, dài hơn một phân tây. Đầu cái tua ấy có một cái hạch nhỏ giống như các hạch ở trên thân loài ếch. Hạch phát ra một thứ nước nhầy làm cho da ếch ướt luôn, không khô được.

Giống thứ hai ngón chân có một cái móng lòi ra, giống như móng chân mèo, vì vậy gọi là ếch chân mèo.

ĐẸP QUÁ HÓA KHÔNG CHỒNG

Cô Edith P. mới đây thi đẹp ở quận Ohio (Hoa-kỳ) được giải khôi-nguyên. Ban quản-thoa ai cũng tấm-tắc khen thầm cô; nhưng chính cô thì cô lại lấy làm khổ nhất hạng. Cô nói: Từ khi cô được giải khôi-nguyên về cái đẹp đến giờ, thì đời cô xảy ra thực lắm nỗi đắng cay chua-chát. Trong tháng đầu cô vừa được trúng tuyển, tức thì cô nhận được tới 3.718 bức thư ngỏ lời xin kết tóc se tơ. Gần xa nô nức yến anh, thật đủ cả các hạng nhân-vật: nào hạng văn-sĩ, nào hạng công thương, nào hạng phú hào, nào hạng trưởng giả; hạng quyền cao chức trọng cũng nhiều, hạng công-tử công-tôn cũng lắm; cho chí cả những hạng ăn chơi tu-bù, hạng điếm-đàng bợm bãi cùng tới cả hạng cao-xoong, hạng lau giầy, cũng bâng hà sa số là kể đầu đơn trao lời gắn bó nọ kia. Thoi thì người giống Hoa-kỳ, giống Tây-ban-nha, giống da-đen, giống nào cũng có người gởi thư đến xin se giây Tần Tần cả. Nhiều người lại trước tự bỏ vị-hôn-thê của mình để hỏi cô, vì vậy mà sinh ra lắm người thù oán rắc rối lắm. Cô thấy vì cô mà sinh ra lắm nỗi trắc-trở hiểm-nghèo như thế thì cô rất lấy làm phiền. Còn về phần cô thì chính người vị-hôn-phu của cô là người cô rất yêu mến bấy nay lại xin thôi không muốn se tơ kết tóc với cô nữa, vì chàng thấy thiên-hạ nói đến cô nhiều quá, nên chàng tự nghĩ mình dù mốc đâu dám chòi mâm son, nên chàng không dám lấy nữa, định đi tìm một người vợ xấu hơn mà ít người biết tiếng hơn.

Cô thở dài mà nói: Ngờ đâu mình được giải thưởng khôi-nguyên về nhan-sắc mà lại hóa ra mất chồng, lại gây nên lắm người hờn ghét bẽn-giận. Ấy mới hay hồng-nhan bạc phận, con Tạo thật khéo trêu người!

Cuộc thi thơ

Của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ

MCCCLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Phong-cảnh nguy-nga chốn Nhị Nùng
Tang-hải xoay quanh vòng đế-bá,
Cung tường đứng vững giữa non sông.
Biển bia văn-học son vàng thắm,
Hương lửa xuân-thu khói bóng lồng.
Sáng quắc phương Đông gương đạo-đức.

Những nhà luân lý để soi chung.

Trần-đình-Nhạ
Làng La-tỉnh, Hà-đông

MCCCLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Ai khéo gây nên cảnh lạ lùng.
Dựng cột đi-luân Âu với Á,
Xây nền phong-hóa Nhị cùng Nùng.
Sông vẫn dẫn mạch bên Thù Tử,
Bởi đạo lần theo núi Tản Hùng.
Đạo Không càng ngày càng sáng tỏ,
Trăm nghề ai cũng phải tôn sùng.

Đào-thị-Sin
Làng Xuân-lũng, Phú-thọ

MCCCLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu kia ai đứng lại trông.
Nùng-lĩnh non cao nền đạo vững,
Hồng-hà nước đục sóng vẫn trong.
Lê triều bia đá gương khoa-giáp,
Khuê-các hoành vàng nét cổ-phong.
Đạo-đức sáng đời vừng nhật nguyệt,
Miếu còn mãi mãi với non sông.

Đào-văn-Diễm
Làng Xuân-lũng, Phú-thọ

MCCCLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo thống từ đây có phải không?
Đàn hạnh thênh-thang trên bến Nhị,
Tiếng huyền thoang-thoảng dưới non [Nùng.

Khắp cả Tây Nam cũng thượng sùng.
Biết mấy đổi triều bia miếu cũ,
Dẫu rằng suy thịnh vẫn hoa-phong.

Đào-văn-Ái
Làng Xuân-lũng, Phú-thọ

MCCCLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu còn đây đạo chẳng cùng,
Cửa thắm ba lần sấu nước Nhị,
Tường cao chín bực ngất non Nùng.
Hồ sen bát ngát hương thơm lẻ,
Bia đá lưu truyền tiếng hiếu trung.
Dẫu trải mưa Âu cùng gió Á,
Cao bền còn mãi với non sông.

Vũ-văn-Bân
Làng Tiên-am, Hải-dương

MCCCLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu ngày xưa vượng-khí [chung.
Nhật-nguyệt đôi vừng soi cõi Bắc,
Cung-tường cảnh nhận ngất thanh [Đông
Mở nguồn Nhị-thủy theo sông Tử,
Dẫn mạch Đông-sơn đến núi Nùng
Những kẻ văn-nho cùng nữ-học,
Ai ai qua đó chẳng tôn sùng.

Bùi-thiện-Ngâm, Hải-dương

MCCCLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu riêng mà của báu chung.
Viện học bia khoa ngày tháng Lý,
Sân Trình cửa Khổng đất trời Đông.
Gió mưa khoan nhặt hồi Âu Á,
Non nước cao sâu giải Nhị Nùng,
Tôn-cổ mận mà ơn Bảo-hộ,
Văn-minh thêm tỏ giống tiên rồng.

Đào-đình-Liệu
Làng Lực-đạp, phủ Ninh-giang

MCCCLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Mạch đạo Đông-sơn miếu Nhị Nùng.
Bến Tử vang đưa hồi khánh ngọc,
Thành La hồn tỉnh tiếng chuông [đồng.
Cỏ cây vũ miếu chừng thay đổi,
Hương lửa khuê-văn chửa lạnh lùng
Trải mấy xuân thu còn dấu cũ,
Bia Lê gác Lý nước non Hồng.

Nguyễn-xuân-Long
Làng Yên-quyết, Hà-đông

MCCCLX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo thánh cao xa nào chẳng cùng.
Trụ Giám mở mang nền triết-học,
Cổ đô vẳng vặng tiếng nho-phong.
Mạch Nùng phải Nhị nguồn dồi tốt,
Tường Lý bia Lê dấu chửa phong.
Khuê các còn treo gương nhật-nguyệt
Bắc-kỳ mấy tỉnh đẹp soi chung.

Hoàng-Duyên
Làng Yên-quyết, Hà đông

MCCCLXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ nay đây trải mấy đông,
Nét cũ nhà Lê còn tỏ rạng,
Dấu xưa đời Lý vẫn gương trong.
Văn-minh rày đã theo Tân-học,
Quốc-túy còn ghi đất Lạc-Hồng.
Đạo-thánh khuyến người tu-bổ lại,
Làm cho mỡ mặt với non sông.

Trần-bích-Liên
28, Ruelle Quảng-lạc, Hải-phòng

NƯỚC ANH VỚI CAI VẤN-ĐỀ CHẾ HẠN QUÂN BỊ

Các báo nói rằng chiếc tàu ngầm khổng-lồ của bộ Hải-quân nước Anh mới đóng xong, đem đi thí-nghiệm một cách bí-mật, hiện đã đem về đỗ ở Chatham. Tàu ấy là cái tàu ngầm lớn nhất, nhanh nhất. Số người dùng trong tàu có tới một trăm người.

Các xưởng Anh ở Sheisenham lại đóng một chiếc tàu bay chiến-đấu, bay được 320 kilomètres một giờ, và trong sáu phút lên cao được 7.000 mètres.

Tin sau cùng

Việc tăng tiền trợ-cấp cho các viên-chức

Thứ-dân nghị-viện đã bàn xong việc tăng tiền trợ-cấp cho các quan-chức. Toà nội-các không ưng việc tăng, nghị-viện đã bỏ phiếu tỏ lòng tín cậy và theo ý kiến của tòa nội-các.

Việc nước Mexique

Linh của chính-phủ liên hiệp đã chiếm được Puebla, Tướng Castro về đằng khởi nghịch cầm quân ở đấy bị thương.

Khi-cầu Dixmude bị nạn

Ở Tunis có tin đến nói rằng khi-cầu Dixmude hư hỏng, lại bị gió to thổi ra ngoài bể khơi, các quan binh đã trù việc cấp cứu.

VIỆC HANOI

Nhân dịp lễ Noël nhà máy nghỉ không làm việc. Vậy số báo 2081 đến ngày thứ tư 26 Décembre 1923 mới ấn-hành.

Giá bạc. — Kể từ ngày 28 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 75.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 23 décembre 1923*: — 3%. 52 10. — 3%. Thứ hoàn vốn đầu: 82.20. — 4%. 1917 84 75. — 4%. 1918 84.35. — 5%. 1915-16 87.80. — 5%. 1920 83. 6%. 1920 80.70.

Tin tàu. — Tàu *Odessa* khởi hành ở Marseille ngày 20 Décembre đi Haiphong.

Quan Toàn-quyền đi Haiphong. — Sáng hôm qua, quan Toàn-quyền đã xuôi Haiphong, buổi trưa ngài dự tiệc của các nhà cục chiến-binh mời. Ngài ra Đồ-sơn rồi xuống tàu ra ngoan cảnh vịnh Hạ-long, chừng 27 này thì về, vì sắp đến phiên Hội-đồng chính-phủ thường-trực.

Vua Lào sắp tới Hanoi. — Luang-Prabang quốc vương cũng sang giêng tây này sẽ tới Hanoi để chào quan Toàn-quyền Merlin. Quan Khâm-sứ Ai-lao Boac sẽ cùng đi với quốc-vương đến Hanoi.

Tiệc trà mừng quan nguyên thanh-tra thuộc-địa Salles. Tối hôm qua, lối 9 giờ, hội Tri-tri có đặt tiệc trà mừng quan nguyên Thanh-tra Salles và qui phu-nhân ở Pháp vừa mới sang chơi Hanoi, nguyên ngài là hội-viên Hội-đồng bảo-trợ của hội Tri-tri từ lúc mới sáng lập.

Đến dự tiệc có quan Khâm-sứ Tisot, quan Thanh-tra Nores chánh sở Tài-chính, quan Đại-tá Bonifacy, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu, văn văn cùng hội-viên có đến ngót hai trăm ông.

Ông Phạm-Quỳnh là hội-trưởng hội Tri-tri có đọc một bài diễn văn chào mừng quan Thanh-tra Salles, nhắc lại công việc của ngài cùng với quan Khâm sứ Tissot đã giúp hội từ buổi ban đầu, khiến cho người hai nước Pháp-Việt ngày ngày được thêm thân thêm ái.

Quan Thanh-tra Salles cũng đáp lại một bài đại khái nói rằng ngài rất lấy làm cảm động về cuộc hội diễn này khiến cho ngài lại hội trưởng về cái nhà hội Tri-tri từ khi hãy còn ở phố Phúc-kiến. Nay thấy số học-trò và số hội-viên cũng thêm lên thì ngài lấy làm vui mừng lắm. v. v. Tiệc trà rất là vui vẻ, mãi đến hơn 11 giờ mới tan.

Sổ sinh tử giá thú. — Kể từ ngày 1er Janvier 1924 trở đi thì các xã Bắc-kỳ phải thi-hành các khoản trong tiết thứ hai quyển thứ nhất bộ Dân-luật Annam là việc giữ sổ sinh tử giá thú.

Sổ ấy phải biên bằng chữ nho và quốc-ngữ và ngày tháng thì phải biên cả niên-hiệu tây và niên-hiệu ta.

Thành phố Hải-dương. — Kể từ ngày 12 décembre 1923 trở đi, Bắc kỳ lại thêm một thành phố nữa là thành-phố Hải-dương. Thành phố Hải-dương do quan Công-sứ kiêm chức Đốc-lý cai-trị, có một hội-đồng ấy-viên giúp việc là hai ông ấy-viên Pháp và hai ông ấy-viên Nam, do quan Thống-sứ cử trong một hạn là ba năm.

Cuộc đánh số Tây lai vô thừa nhận. — Người trúng giải nhất 2000 đồng trong cuộc đánh số Tây lai vô thừa nhận mới rồi là M. Béréni làm ở sở Điện-báo Quí-nhơn.

Hai giải 1000 đồng thì mới biết một số về ba lớn Toàn-quyền Merlin, còn một số nữa chưa rõ về tay ai.

PHÒNG - THẮM - BỆNH
CỦA QUAN
V-khoa Bác-sĩ MAURICE LEUBET
Thương thụ đệ nhứt đẳng Bác-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bịnh lậu bịnh giang mai
Giờ khám bịnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỊNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG: Giá 1 $ 50
Phòng khám bịnh tại SƯỞNG GIA-LONG, 23, giây nói số 236

Đã gần hết lịch sang năm rồi. — Xin nhắc lại để các nhà đã gần hết rồi. Vậy ngài nào cần phải mua để biếu hoặc để xem, xin mau mau lại mua ngay đi kẻo hết mất.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản-quán như sau này:

M. ĐỖ-XUÂN-THĂNG
61 63 Rue du Coton, Hanoi.

Việc soạn dân-luật Annam. — Nay đặt tại Hà nội một Hội-đồng để tục soạn các dân-luật Annam là việc đã khởi soạn theo như chỉ-dụ Hoàng-thượng ngày 4 décembre 1921 và nghị-định quan Toàn-quyền ngày 9 novembre.

Hội-đồng ấy có quan Tư-pháp tổng trưởng làm chánh hội-đồng và các quan sau này làm hội-viên:

Quan phó Chưởng-lý tại viện Tư-pháp, quan chánh tòa nhì viện Thượng thẩm Hanoi hay là một quan Cố-vấn tại viện ấy, quan chánh Tòa sơ-thẩm Hanoi, một quan cai-trị do quan Toàn-quyền cử, một quan cai-trị do quan Thống-sứ cử, một ông luật-sư do Hội-đồng kỷ-luật ở Hanoi cử, một quan Annam ở tòa nhì viện Thượng-thẩm do quan chánh án thứ nhất cử, một quan Annam ở Bắc-kỳ do quan Thống-sứ cử.

Hội kỷ-niệm ông Francis Garnier và ông Doudart de Lagrée. — Ông Hội-trưởng hội kỷ-niệm Pháp tại Bắc-kỳ có ba-cáo rằng đến ngày 6 janvier 1924 sẽ làm lễ kỷ-niệm hai quan võ Pháp là ông Francis Garnier và ông Doudart de Lagrée.

Tại phủ Thống-sứ. — M. Pujol là chủ-sự hạng nhất, chủ phòng thư ba tòa nhất phủ Thống-sứ nay lại sung chức chủ phòng thư nhất tại văn-phòng quan Thống-sứ thay M. Hugo về nghỉ.

Bán các thứ đồ dùng và một cái xe ngựa hiệu Peugeot cỗ đóng sắn cả nệm.
Hỏi tại: Mouchet P. O. 31, Rue Maréchal Joffre.

Những việc nghĩa-quyên ở xứ này. Báo *Courrier d'Haiphong* vừa rồi có đăng một bài về những cuộc nghĩa quyên ở xứ này đại khái nói rằng:

Dân An-nam ở Bắc-kỳ năm nay phải quyên bao nhiêu lần nào là cứu người đóng đất ở Nhật-bản, nào là cứu người bị lụt ở Bắc-kỳ, hoặc là về những việc công-ích khác, hoặc là kỷ-niệm những vị danh-nhân đã qua đời.

Việc quyên ấy ở các tỉnh làm thế nào thì ai cũng biết, là quan Công-sứ thông báo cho quan tỉnh hay rằng việc nghĩa-quyên nào đã mở đó và nói phỏng cái số ngài muốn quyên được là bao nhiêu, cái số định ấy thường cũng không mấy.

Các quan tỉnh bấy giờ mới thông tư cho các phủ huyện, các quan phủ huyện lại xúc cho tổng lý đến kỳ hạn nào là phải nộp bao nhiêu. Thường ra thì số tiền ấy nộp đến tòa Sứ. Nhưng người nhà quê kỳ thực phải trả đến gấp ba. Không hiểu vì cái ma-thuật gì mà ở xứ này hễ quyên một nghìn đồng thì dân phải nộp đến ba bốn nghìn. Thế mà trong một năm có đến giảm sáu cuộc lạc quyên thì chẳng thành ra một sự nặng nề cho dân nhà quê lắm ru.

Ta vẫn biết rằng về điều đó quan trên vẫn kiểm soát riết, nhưng mà cái lệ ấy khó trừ nổi được là vì người nộp tiền thường không biết để làm gì, thành ra quen lệ đi rồi, mà dân thử không chịu hay là đòi hỏi gì thì lại gặp lắm nỗi chẳng hay.

Sau hết báo *Courrier d'Haiphong* lại công luận rằng: về việc lạc quyên thì rất nên cẩn thận, nên giảng cho dân hiểu rằng việc lạc quyên không bao giờ là việc bắt buộc, tùy lòng xét có nên quyên thì hãy quyên mà cho bao nhiêu là tùy ý. Hay là nhà nước cứ trợ-cấp còn hơn là quyên ở dân.

Bài những chuyến xe-hỏa chạy đêm. — Kể từ ngày 1er janvier 1924 trở đi thì những chuyến xe-hỏa chạy đêm ở đường Hanoi lên Lao-kay sẽ bãi đi. Vậy trong năm nay chỉ còn có hai chuyến nữa là ở Hanoi chạy ngày thứ sáu 28 décembre và ở Lao-kay chạy ngày thứ hai 31 décembre.

Dị trường. — Trường Sư-đạng Bắt-lạm, thuộc phủ Quốc-oai (Sơn-tây) trước ở làng Đại-tảo, giờ đi sang làng Hạ-hòa.

Thuế thân người Khách. — Thuế thân người Á-đông ngoại quốc nay phân ra làm sáu hạng là:

Hạng nhất	150 $ 00
Hạng nhì	100. 00
Hạng ba	50. 00
Hạng tư	12. 00
Hạng năm	8. 00
Hạng sáu	3. 50

Hạng nhất là những người có môn bài đặc-biệt và những môn bài ngoại hạng từ hạng nhất xuống đến hạng sáu, cùng những người nộp thuế thổ từ 50 đồng trở lên.

Hạng nhì là những môn-bài ngoại hạng từ hạng bảy đến hạng tám và môn bài thường hạng từ hạng nhất đến nhì cùng những người nộp thuế thổ từ 49 đồng đến 40 đồng.

Hạng ba là những người có môn bài thường hạng từ hạng ba đến hạng năm cùng những người nộp thuế thổ từ 39 đồng đến 20 đồng.

Hạng tư là những người không thuộc về những hạng kể trên ấy.

Thuế thân hạng năm và hạng sáu thì chỉ đặt cho những người Khách ở các tỉnh Quảng-yên, Tuyên-quang, Yên-bay, Lao-kay, Cao-bằng, Lạng-sơn, Hải-ninh, Thái-nguyên, Sơn-la, Hà-giang và Lai-châu.

Song người Khách mà làm thợ, làm cu-li hay là dẫy-tớ mà ở những tỉnh Bắc kỳ không kể trên ấy thì có thể đánh vào hạng năm.

Người Khách từ số 25 người trở lên do người Tây đứng làm các việc công tác, việc kỹ-nghệ, canh-nông hay là ở các mỏ thì được kể vào hạng năm.

FAMILY - CINÉMA
29 và 31 Phố hàng Buồm Hanoi
Bắt đầu thứ bảy 29 Décembre 1923
RẠP CHỚP BÓNG FAMILY-CINÉMA
Ở Phố hàng Buồm, Hanoi, chiếu phim ảnh Tiểu-thuyết 12 hồi
LE GANT ROUGE
Mỗi tuần lễ chiếu bốn hồi
Chương-trình từ thứ bảy đến thứ ba chiếu hai hồi
Chương-trình từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi

Mông bổ. — M. Vũ-đình-Phụ, có bằng tốt-nghiệp Pháp-Việt, được bổ tri giáo tập-sự.

Ngạch quan lại. — M. Vũ-đình-Tiến, trí huyện hạng nhì ở Nam-định được thừ chức.

M. Ng sĩ-Quí, thừa phái lại-mục ở Hưng-yên được thừ chức.

M. Tô-Nhung, thừa phái Hà-nam và M. Trần-Tiếp, thừa-phái Thái-bình được đổi lẫn cho nhau.

Ngạch binh-sĩ. — M. Hoàng-văn-Giốc, cai cơ, quản làng An-trạch (Hưng-yên) mãn hồ xuất-đội linh cơ tỉnh ấy.

Ngạch Công-chính. — M. Ng-đắc Bằng, opérateur công nhật ở sở lục-lộ Cao-bằng, được phụ cấp tiền cơ ngựa mỗi tháng 10 p.

Cái nạn hằng ngày. — Tối 21 hồi 7 giờ có một cái xe đạp của một người đội Tây và một cái xe sắt đi đến hàng Đậu thì va phải nhau, nhưng may không việc gì, chỉ hỏng xe mà thôi. Lỗi tại tên phu xe đi ở giữa đường.

Ngày 22, hồi 11 giờ 20, cậu Trần-mỹ-Thảo, 13 tuổi, học-trò trường Yên-phụ, nhà ở hàng Bông số 207, khi đi xe đạp qua phố Đỗ-hữu-Vị thì đụng ngã một đứa trẻ con 4 tuổi nhà ở phố ấy số 23, sây cả da trán.

Lỗi tại đứa bé đi ngang đường, giữa lúc xe đạp đi đến, mà xe nay đi phải đường và đã bóp còi.

Cũng ngày hôm ấy hồi 6 giờ, chiếc ô tô T. 974 kéo chiếc ô-tô T. 334, khi vào phủ Toàn quyền thì đụng phải mấy chiếc xe nhà đợi chủ ở trong ấy, hư hỏng mất ít nhiều.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói	0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói	0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp kín, mỗi hộp hai mươi điếu	0. 20

Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình? — Ai có mộ để ở đất của chùa Thái-bình (Hoàn-long) đã lâu năm nên mai đến mà cất đi, hạn trong ba tháng kể từ ngày 1 tháng 11 tây này trở đi. Nếu hết hạn ấy nhà chùa không cất đi thì nhà chùa sẽ bốc mà quy vào một chỗ cho rộng đất.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Trẻ con lạc. — Một đứa trẻ độ lên bảy tuổi lạc ở phố Khách và đứa nữa lạc ở Sáu kho, đều không nhớ tên cha mẹ là gì và chỗ ở thì đã đưa cả về sở Cẩm trú tạm cho tới khi có người nhà lại nhận.

Chết tươi. — Vào khoảng 7 giờ sáng ngày thứ sáu, ở nhà máy Hợp-thai-long có năm người phu khiêng một phiến gang nặng 154 cân, chẳng may tên Cao-v-Kinh tuột tay để phiến gang rơi vào đầu vỡ tan sọ chết tươi. Quan sở tại lại biên khám xong thì giao xác cho nhà khốc-hủ mai táng.

Rơi xuống sông. — Hồi 3 giờ chiều ngày chủ-nhật, đứa con nhỏ của người lái sà-lan than đậu ở đằng sau tàu *Orénoque* chơi nghịch thế nào lăn ngay xuống sông mà người lớn chẳng biết gì cả. May lúc ấy có người Khách bọoc đậu gần đấy trông thấy bèn hô-hoán mới có người biết xuống cứu lên được không việc gì.

Quyên nước lụt. — M. Grognard vừa nhận được số tiền một trăm mười đồng của Hội nhạc mỗ cuộc vui tối thứ tư trước để quyên giúp các miền bị lụt xứ Bắc-kỳ.

Lò đồ thị ươn. M. Bergeon là thú y của thành-phố muốn xin nhà nước xây một cái lò để đốt những thịt ươn cùng những con vật chết hay thịt không hợp vệ-sinh. Cái lò ấy xây theo kiểu những lò đốt thịt của các thành-phố lớn bên Pháp, phí tổn đến năm nghìn bạc.

VIỆT-TRÌ

Chết đuối. — Nguyễn-thị-Chuân 34 tuổi, quán ở làng Thuần-lương (Việt-trì) là vợ lẽ người cai thợ nề Ng-văn-Cường làm ở sở Lục-lộ tỉnh Thanh-hóa, có bệnh đông kinh, làm nhu đập đường xe lửa đằng sau nhà máy giấy chỉ đề chờ kêm và bột giấy mà thôi, trở về nhà hơn 11 giờ trưa thừ sáu qua cái hồ cạnh làng thì ngã chết; đến chiều có người đi đánh cá đã phải mới biết, thì quan trên khám nghiệm xong đã cho chôn.

HƯNG-YÊN

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin kính tạ các quan, các ông, các bà đã có lòng hồi thăm gửi đồ phúng viếng và đi đưa đám thân-mẫu chúng tôi là:

Madame Ine TRÙM-TRỰC

ngày hôm 21 décembre mới rồi.

Trong khi hồi rối, có điều gì sơ-suất, xin các quan, các ông, các bà tha thứ cho.

Đồng gia bái
Hoàng-văn-Tuân

VIỆC KINH-ĐÔ

Hội-đồng Thương-mại và Canh-nông Trung-kỳ. — Những ông có tên sau này được bầu làm hội-viên Hội-đồng Thương-mại và Canh-nông ở Trung-kỳ:

Ban Thương-mại

Hội-viên Pháp:

MM.	Meunier	47 phiếu
	Guérin	45 —
	Bandela	40 —
	Riberolles	35 —
	Rigaux	35 —

Hội-viên Nam:

M.	Ng-hữu-Mai	18 phiếu

Ban Canh-nông

Hội-viên Pháp:

MM.	Parigeon	10 phiếu
	Corret	10 —
	Marc Lefèbvre	2 —

Hội-viên Nam:

M.	Võ-Khâm	15 phiếu

Dạy học bằng chiếu bóng. — Vừa rồi quan Chưởng-giáo Học-chính ở Trung-kỳ có bày ra một lối dạy học bằng cách chiếu bóng để dạy cho trò biết rõ những các khoa học thuộc về cách trí vệ-sinh v. v. Ngài có mua bán máy chiếu bóng để chiếu các khoa-học ấy ở các trường cho học trò xem cho dễ hiểu các điều thí nghiệm và thực-hành ở trong những khoa-học ấy.

Đã bắt đầu chiếu ở trường Đồng-khánh cho nữ học-sinh xem rồi, lần

(Xem tiếp trang 3 cột thứ 3 hàng)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ néo,
15 chân-kính
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá .... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

CÓ NHÀ BÁN

Phố Hai Tượng, tức là phố hàng Giấy, số 2. (đằng sau nhà có Bé tý, phố hàng Bạc).

Ai muốn mua, thì hỏi ở đấy.

3736

防海內河
泰金號正
茶名子獅

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tàu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI**, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điếm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến bản hiệu mua cũng được.

Xin nhận cho kỹ các hiệu chè :

KIM-THÁI hiệu sư-tử ; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-hỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140
Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

2161

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 268

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán cả hàng ta Bắc-kỳ như the, nhiễu, lĩnh, lụa, băng, quế, sâm nhung, và hàng Saigon như Nam vang, vân vân.

Nay mới có đủ các màu, lãng thâm, ... để mặc mùa rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ vì không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản hiệu sẽ gửi contre remboursement.

2010 Cẩn-bạch
YU-WO-TSEONG

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Vả lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không bỏ chúc nào, mà lại lâu giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

lượt đến các trường Quốc-học, Chaigneau và Paul-Bert ở Huế.

Sự dạy học bằng cách ấy học sinh rất chóng hiểu thấu và rõ-ràng hơn là lấy sách mà truyền dạy, nên học-sinh lại thích xem lắm.

Qui hóa thay ngày nay sự giáo hóa mỗi thấy thêm lắm phương sách hay và lạ, khiến cho sự kiến thức của dân ta ngày một thêm cao thêm rộng mãi ra.

Một phố mới mở. Ở đường Gia-hội nay có một phố mới mở bán đủ các thập cẩm và hàng hóa của ta và của ngoại-quốc. Phố này do của một người đồng-bào ta ở Bắc thành tên là Tài-ngọc mới lập ra được ít lâu nay Phố ấy bán đã đủ thức mà cách tiếp đãi quan khách vào mua hàng rất có lễ phép và kính-trọng, cho nên mấy hôm nay bán rất đắt hàng mà ai nấy cũng thích vào mua hàng ở đó.

Ấy cũng đồng một hàng bán, một vật mua, sao có nơi ở xa lại cách nẻo mà người ta thường đến ; lại có nơi ở ngay giữa chốn đông đảo mà người ta đi qua đánh bước rảo ngó lơ.

Hỏa-tai. — Cách vài hôm nay, ở làng Kim-lòng có nhà kia bị hỏa-tai cháy mất ba cái nhà ngói rất to và rất là kiên-cố. Nhà ấy nguyên của một người lành-hành có tài về việc kiến-trúc rất giỏi chẳng may vô ý mà để cháy, thật khá thương thay. Nghe đâu chỉ bởi để cái đèn nhỏ ở bếp, trong lúc đêm khuya, cả nhà ngủ rồi thì đèn ấy đổ dầu chảy vào những vật bén lửa thì bốc phừng lên mà cháy lần đã to lắm mới biết thì chữa không được nữa. lại thêm gió thổi vào mà ở xa thành-phố không có máy thụt « vòi-rồng » thì thế nào mà chống lại với cơn lửa xe nước gáo.

Vậy đã có nhà gạch là có thể chắc được khỏi cháy phần nhiều, nhưng phải nhớ rằng nhà gạch tuy không bén lửa ở bề ngoài mà có thể bén ở bề trong. Nếu ta vô ý đèn lửa gần những vật có thể bén lửa rồi vô ý để cho đổ vỡ thì tất phải cháy mà cháy lại khó chữa lắm. Lại có nơi đã làm được cái nhà ngói rồi, lại làm cái nhà bếp bằng tranh, đến lúc nhà bếp cháy thì cháy luôn cả nhà lớn, hoặc nhà ngói mà mái hiên bằng tranh thì cũng như nhà tranh, vì cái mái-hiên là vật làm mồi để nhen lửa cho cái nhà ngói đó.

Vậy bất câu là nhà tranh hay là nhà ngói, nếu mình có ý tứ cẩn thận thì chẳng khi nào sảy ra sự gì hiểm nguy, bằng vô ý thì nhà gì nó cũng cháy cả.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG BÌNH

Nhân-tình phản-phúc. — Ở làng Vĩnh-lộc thuộc phủ Quảng-trạch có một anh trọc-phú kia, xưa nay chỉ làm giàu về nghề cho vay và cầm ruộng; mà cách làm ăn của hắn rứt đỗi bạc-ác, như là gặp lúc hung-niên cơ-cẩn, kẻ nghèo khó, điêu-đứng khổ sở, cơ-hàn thiệt-thân, bất-đắc-dĩ phải lê la đến cửa hắn để vay bợ cầm cố, thì hắn ra tay bóp chẹt người ta, không còn chút bất-nhẫn-tâm gì cả ; đã thất-nhân như rứa, lại còn cái tính tai-ngược nữa mới thiệt đáng ghê, hễ hắn gặp được người nào thật thà chân-chất, nhẹ dạ hay tin nghe lời ngon ngọt của hắn, thì hắn dở mặt ngay, làm cho người ta đến mất cơ mất nghiệp.

Đó là cái phương-thuật làm giàu của anh trọc-phú ấy.

Song mưu thâm, thì họa cũng thâm, đó là cái kiếp-lệ mà kẻ gian tà không sao tránh khỏi, quả thật thế, vừa rồi đây, mới xảy ra một việc, khiến cho mưu gian của hắn bị bại-lộ ra mà hắn lại bị pháp-luật nghiêm-trị nữa.

Số là kỳ năm ngoái có một người nông-phu cầm cho hắn một mẫu ruộng lấy mười đồng, trong lúc khẩn tiền không kịp đi chợ Phiên Ba-đồn mua giấy tín chỉ, nên phải tạm làm giấy thường, hắn cũng thuận, nhưng hắn bảo ít bữa nữa phải mua giấy tín-chỉ mà làm lại, anh nông-phu kia vâng lời, y-ước, tháng sau đem giấy tín-chỉ đến để rút giấy trước ra, khi ấy hắn mới lập-tâm ăn cướp của người, hắn nói rằng : « Cái giấy trước tôi bỏ đâu tìm chưa thấy, khi nào tìm được rồi tôi giả lại cho, chẳng có việc gì mà ngại, vì cái giấy đó là giấy thường không ăn thua chi » Người nông-phu ấy tưởng là vô-sự, cũng bằng lòng trở về ; cách vài tháng sau, người nông-phu đem tiền đến chuộc ruộng, hắn chỉ giả cho cái giấy tín-chỉ mà thôi, còn giấy trước thì hắn bảo rằng mất, tìm không được.

Cách đấy ít lâu, người nông-phu lại đem ruộng đi chủ khác, đến mùa tháng mười năm nay, chủ-cầm mới cho người ra đồng gặt lúa, hắn cũng cho gia-nhân ra gặt tranh, thành thử đôi bên sinh sự xâu-ấu, lý-dịch thấy vậy, giải nạp cả đôi bên lên Phủ đường

Quan Phủ hỏi giấy cầm cả hai bên, thì người chủ cầm mới đưa giấy tín-chỉ ra, còn hắn thì đưa cái giấy mà tên nông-phu viết cho hắn hồi năm ngoái ; xét ra thì hắn quả tình là gian, lập tức cho vào ngục. Đáng kiếp! Thiệt là đáng kiếp ! !

TOURANE

Đáng khen người có lòng sốt-sắng. — Chuyến xe lửa sáng ngày 15 décembre ở Tourane đi Huế, giữa đường có va phải một người bị trọng-thương. Theo lệ thường trong xe-lửa lúc nào cũng có thuốc men để phòng cấp cứu cho những người bị nạn, nhưng lần nào xảy ra sự rủi-ro như thế, thì chỉ các viên chức dịch lo liệu lấy mà thôi, chớ đã dễ có mấy khi gặp được người sẵn lòng cấp nạn như ông Ưng-Song cùng đi chuyến xe hôm ấy.

Ông Ưng-Song, làm thông-phán tại Sứ-tòa tỉnh Quảng-ngãi, nhân xin phép về nhà ; hôm ấy, tuy ông ăn mặc rất chỉnh-tề mà khi gặp việc rủi-ro giữa đường, thì ông cũng chẳng quản chi máu-me dơ bẩn, ông liền ra tay cấp cứu hết sức hết lòng, và chăm chỉ rất là ân cần. Cách ông bó nhịt cho người bị thương, đã lanh lẹ gọn gàng mà thật rành thật thạo, chẳng kém chi một người đã từng trải, thật là đáng khen thay, đáng quí thay.

Nhân thấy việc này, khiến cho nhiều người sực nhớ đến cái trận cười trong rạp hát hôm nào đây mà sinh lòng khinh bỉ trách mắng những người không biết thương nhân-loại. Số là có một người đàn-bà đi lật-đật lỡ bước hụt chân ngã lăn xuống đất, không ngờ va phải con mụ kia, thành ra cả hai đều ngã. Cái mụ kia đã chẳng có lòng xót thương lo sợ cho người bụng mang dạ chửa chút nào thì thôi, lại còn đang tay đánh đập chửi mắng người ta một trận rất nên tàn nhẫn, mà rồi những người xem hát cũng nhao nhao cười ầm cả lên một hồi, cho là « Ếch ở mô trong rạp hát mà chụp ».

Đem hai chuyện này so sánh lại, mới biết người nước ta thật còn kém thiên-hạ về sự cấp nạn phò nguy. Đáng chê những người nhẫn tâm bao nhiêu, thì lại đáng khen những người hảo tâm bấy nhiêu vậy.

Hội Hữu ái xe-lửa Trung-kỳ. — Chiều chủ-nhật 16 décembre, hội Hữu-ái xe lửa Trung-kỳ đã họp kỳ đại hội-đồng năm thứ tư, để bầu-cử tòa Trị-sự mới năm 1924.

Khi hội-đồng bàn xong việc thường-niên rồi thì ông Đào-công-Kính, là thư-ký cựu ban có đứng lên đọc một bài diễn-thuyết dài rồi mới bỏ vé bầu-cử.

Ông Lê-văn-Cung, được cử làm chánh hội-trưởng ; (ông Cung năm nay mới thi đỗ tham-tá hỏa-xa).

Ông Tôn-thất-Quán, phó chủ hội ; ông Tống-v-Dụng, chánh thủ-quĩ ; ông Trần-ngọc-Đạm, phó thủ-quĩ ; ông Tr-xuân-Thiều, thư-ký ; ông Ng-văn-Đặng, phó thư-ký ; ông Trần-kim-Bá và Ng-thanh-Khiết, kiểm-duyệt ; ông Tống-phước Lâm và Trần-bá-Đàm kiểm-sát.

P. Đ. lai cảo.

(Xem trang thứ tư).

Nhà Bán-đồ « TẰM-TẰM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. **Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.**

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 24 décembre 1923

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

TƠ CHỊ DUYÊN EM
(Hát chèo)

Tích thứ hai :

GIỰ-NHƯỢNG ĐẢ LONG BÀO
(Trẻ-con diễn)

Tối thứ ba 25 décembre 1923

ĐỨC-MẪU-THOẢI

Nhân dịp ngày lễ Noël, bản hội chọn tích hát hay, nhiều giọng hát, nhất là khi diễn lại có vẻ oai linh.

Các vai trò cắt như sau này :

Đào Tửu, đóng vai Đức Mẫu-Thoải
Đào Nhung, — Thảo-mai
Kép Thịnh, — Anh Thảo-mai và Thầy-bói
Kép Chuẩn, — Liễu nghị
Kép Vượn, — Mạt sỹ
Kép Long, — Thầy tướng

Tối thứ tư 26 décembre 1923

LƯU-BÌNH DƯƠNG-LỄ
(Hát thuộc lòng theo vở)

Tối thứ năm 27 décembre 1923

CƯỜNG ĐẠO HỮU
LƯƠNG-TÂM

BÁN ĐỒ VẠN BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng riêng tây 1923 mà không chuộc hay là không đổi vé thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba mồng 8 tháng riêng tây 1924 (*3 tháng chạp ta*) 8 giờ sáng.

Tiền giấy bút mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phân (4%).

Cái sổ những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo.
2045 MÉTAILLER

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul-Bert, Hanoi.

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh chữ kí bác nhãn to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng :

Chiếu này đại được phòng của MONTÈS quí-ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lọc phê thị gửi cho quí được-phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Số 13

BINH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lạ-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

...Thiên-tử lại hỏi *Triệu-công* về đôi câu đối của *Sơn-đại*. *Triệu-công* phụng đọc, thiên-tử cầm bút viết ra giấy để xem. Xem xong, có ý vui-vẻ, truyền cho bọn *Chu công mộng* đứng dậy, lại gọi các quan Hàn-lâm đến trước long-án cùng xem.

Thiên-tử phán rằng :

— Một người con gái nhỏ tuổi mà có kỳ-tài như thế này, trách nào mà trẫm chẳng phải qui-trọng.

Các quan Hàn-lâm tâu rằng :

— Người con gái này thật tài-tình giáng hạ, chứ không phải tầm thường. Bệ-hạ qui-trọng, chính là mở con đường văn-hóa vậy.

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy viên nội-giám phụng mệnh đi ban đưa cho nàng *Sơn-đại* đã về, lại có dâng một bài tạ-biểu của nàng *Sơn-đại* nữa. Trong tờ tạ-biểu, nàng tâu xin thiên-tử đặc ân mà xá tội cho *Đậu-quốc-nhất* và *Tống-tín*.

Thiên-tử xem xong, mặt rồng vui-vẻ mà phán rằng :

— *Sơn-đại* chẳng những có tài, đức-tính độ-lượng lại cũng hơn người vậy.

Thiên-tử liền cầm bản tâu của nàng *Sơn-đại* đưa cho *Sơn-hiển-nhân* xem mà hỏi rằng :

— *Sơn* tiên-sinh nghĩ thế nào ?

Sơn-hiển-nhân lúc trước thấy *Đậu-quốc-nhất* và *Tống-tín* bị trách-phạt, trong lòng vui-sướng, đang muốn dặn Pháp-tư kết-nghĩ một cách rất nặng. Bây giờ lại thấy *Sơn-đại* tâu xin ân-xá cho *Đậu-quốc-nhất* và *Tống-tín*, không thể làm thế nào được, đành phải qui gối cúi tâu.

Sơn hiển-nhân tâu rằng :

— *Ân* hay là *uy*, cũng tùy lượng thánh, kẻ hạ-thần không dám ngưỡng-tham.

Thiên-tử cười mà phán rằng :

— Cứ chiếu luật mà nói thì tội không nên tha, nhưng trẫm muốn toàn cái đức tốt của con gái tiên-sinh thì cũng đành phải chịu trái phép mà tha vậy.

Nói xong, liền ngự-phê rằng : « Chuẩn tấu ! *Đậu-quốc-nhất* miễn cho không phải giải xuống Pháp-tư, còn tùy Lại-bộ nghị-xử ; *Tống-tín* thì tha đòn, nhưng hạn trong một tháng, phải đuổi về nguyên-quán. » Thiên-tử phê xong, giá ngự hoàn cung. Các quan bãi triều lui ra.

Mấy viên nội-giám thân với *Đậu-quốc-nhất*, vội-vàng tuyên-truyền thánh-chỉ thì bấy giờ *Tống-tín* đã đánh mất 10 côn rồi, mới được tha dậy ; còn *Đậu-quốc-nhất* thì đã gần giải đến Pháp-tư, lại được gọi về. Hai người hỏi chuyện đầu đuôi, mới biết là nhờ có nàng *Sơn-đại* tâu xin, cho nên được ân-xá.

Đậu-quốc-nhất xiết bao hổ-thẹn, trở về nhà trọ, đóng cửa không ra đến ngoài. *Tống-tín* dẫu được tha, nhưng đã bị đánh 10 côn, máu dây thịt nát, khổ-sở đau-đớn. Lại có người kiểm-thúc, đợi ngày giải về nguyên-quán. *Tống-tín* cạy-cục nhờ người bảo-lĩnh thì được gia-hạn, bao giờ khỏi các chỗ thương, mới phải giải về.

Tống-tín nghĩ thầm : *Tống-tín* này vốn là một người thông-minh, không hiểu cớ sao bấy giờ lại hồ-đồ, để đến nỗi nên cơ-hội này ! nàng là một vị thiên-kim tiểu-thư con nhà tướng-phủ, lại là một bậc chân-chính kỳ-tài, thiên tử đang qui-trọng, cớ sao ta không phụng-thừa, mà lại vì một viên tri-phủ, cùng nàng gây sự thù-oán, há chẳng dại lắm ru !

Sau *Tống-tín* lại nghĩ thầm : Hôm nay nếu không nhờ có nàng *Sơn-đại* tâu xin cho mà đánh nốt 30 ngự côn nữa thì *Tống-tín* này còn chi là đời ! chi bằng ngày nay ta thay lá mặt, mượn câu đến cám tạ để tìm đường cầu-thân. May ra được vào làm môn-hạ, chẳng còn hơn đi lại với *Án* tri-phủ và *Đậu* cấp-sự hay sao !

Lại nói chuyện *Sơn-hiển-nhân* về đến tướng-phủ, oán-trách nàng *Sơn-đại* rằng :

— *Đậu-quốc-nhất* thật là một đứa khả-ố ! Nếu con không phải chân-tài, áp-đảo được mọi người thì chưa biết hắn tác-ác đến đâu ! Ngày nay hắn phải giao xuống Pháp-tư nghĩ-trị, thật hả lòng ta, cớ sao con lại tâu xin cho được ân-xá ?

Nàng *Sơn-đại* tủm-tỉm cười mà thưa rằng :

— Đang lúc thịnh-mãn, cần phải khiêm-ức, cổ nhân lấy điều ấy làm qui, thiên-tử là bậc thánh minh, lại không biết hay sao ! Việc con tâu xin ngày nay, một là được lòng thiên-tử, hai là tránh khỏi cái vạ thịnh-mãn sau này. Chẳng những cứu người, chính là cách thủ-thân đó.

Sơn-hiển-nhân lầm-nhầm gật đầu. Nàng *Sơn-đại* lại nói :

— Việc này chỉ bởi hôm trước con làm mấy câu châm-chích *Án* tri-phủ mà gây ra. *Tống-tín* ở đâu, tự-nhiên lại bị cái tai-ách này, lòng con thật lấy làm ái-ngại vậy.

Sơn-hiển-nhân hỏi :

— Ta không hiểu hôm trước lụa và quạt của *Án-văn-vật*, cớ sao lại thành ra bỏ quên.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Chỉ vì bọn nữ-tỳ không biết chữ, xếp để lẫn-lộn, đến nỗi quên mất, không đưa cho con. Chẳng những một hôm ấy mà thôi, mới đây mấy tập văn của quan *Trương* phó-sứ và quan *Tiền* ngự-sử cũng đều xếp lẫn, may mà con nhớ đến, nếu không thì lại sai lầm.

Sơn hiển-nhân nói :

— Ta thiết tưởng những nhà trước tác danh-gia, ai cũng đều phải dùng một viên thư-ký, hoặc để soạn giúp các giấy-má, hoặc để tra giúp các điển-tích, nay bất cứ việc gì cũng đều đến tay con cả thì ứng tiếp làm sao cho thấu.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Người ta là đàn-ông thì tìm một viên thư-ký đàn-ông rất dễ, nay con là nữ-lưu, biết làm thế nào !

Sơn-hiển-nhân nói :

— Khó chi điều ấy ! khắp trong thiên-hạ, há lại không một đứa con gái nào biết chữ hay sao ! ngày mai ta sẽ bỏ nghìn vàng sai người đi các nơi, cố tìm cho con lấy mươi đứa nữ-tỳ biết chữ để hầu-hạ con mà trông-coi mọi việc, con chớ nên lo-ngại.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Nếu vậy thì hay lắm ! nhưng chỉ sợ không tìm đâu được.

Sơn-hiển-nhân nói :

Tìm những người vịnh phú ngâm thơ thì ít, chứ tìm những người gọi là biết giăm ba chữ, đủ xem xét các giấy má thì ta thiết-tưởng cũng chẳng khó gì !

Hai cha con thương-nghị cùng nhau, rồi cách mấy hôm sau, quả-nhiên *Sơn-hiển-nhân* sai người đi khắp mọi nơi để tìm kiếm. Vì trọng-giá bao nhiêu cũng mua, cho nên hàng ngày thường có người đưa con gái đến ứng-tuyển.

(Còn nữa).

Thời tiết. — Năm nay, mãi đến quá nửa tháng 11 mà mới phảng phất hơi có khí-vị mùa đông, mưa thì đã có mưa mà lạnh thì chưa lạnh, lại thường lúc có nắng nồng nực khát-khao; khí-hậu trái ngược như vậy, cho nên người ta hay đau ốm lắm, nhất là chứng nóng rét nhiều hơn, nhưng may cũng nhẹ.

Kẻ mất bò, người lo làm chuồng. — Tự hôm 13 décembre, nhân thấy nhà ông Khóa-Kình bị mất cướp một cách thiệt-thòi như thế, nên chi có nhiều viên tùng sự, dương an hưởng cái thú vườn nhà mát mẻ, thanh vắng ở trong xóm làng, mà tự nhiên lật đật, vội-vàng đi thuê lấy, thuê đề, cho được một gian nhà ngoài phố mà ở, kẻo sợ nỗi hại người mất của chẳng biết kêu ai. Nghĩ thật cũng lấy làm tức bực cho các chủ ấy vậy, mình có nhà vườn tử-tế, rộng rãi, mà lại phải thuê người ta giữ, hoặc năn-nỉ cho người ta ở nhờ, đã mất hết cả quyền cư xử tự do của mình, mà lại còn mất tiền đi thuê phố nữa.

Mấy năm nay ta thường nghe câu chuyện ở bên Tàu, hễ khi nào các xứ ở nội địa có xảy ra việc chiến-tranh, thì phố xá ở các miền tô giới được thủ trọng lợi; mà bây giờ ở đất Hán ta đây, chỉ có trong làng với ngoài phố, cách nhau chẳng xa gì, sao lại đến nỗi nhiễu-nhương như vậy, thì việc canh phòng trong các làng xóm, tự rày phải nên chấn chỉnh thế nào, khiến cho dân sự được lạc-nghiệp an cư.

BÌNH-ĐỊNH

Tên đại bợm đã viễn du biệt xứ. Danh Đành là tên đại bợm, quan đã bắt đăng năm ngoái, thì nay án kết xong rồi:

Án đày Lao bảo chung thân danh Đành và hai đứa thủ túc nó là danh Phi và danh Hựu.

Nhưng trước khi xuất hành đi Lao-bảo thì chúng nó đã lập tâm tìm phương tẩu thoát, nên đã lấy rựu chặt tay nhau chỏ bị trọng thương để được nằm nhà bệnh, rồi sẽ thừa cơ mà trốn.

Quan trên cũng biết mưu, nên dầu tên Đành bị thương nặng, cũng cứ giải đi; vậy ngày 3 décembre này danh Đành đã thượng xe bò, có phu trạm cùng lính do dịch giải đi.

Còn hai đứa thủ túc nó hãy còn ở lại nhà thương rịt thương tích sau sẽ đưa đi.

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 3725

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.
Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHỦA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ, e
Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mẻ lắm.
Hãng cất ra từ năm 4796 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THUỐC HIỆU RẤT
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông Jacques GUILLIÉ

Từ lâu danh tiếng thuốc ELIXIR có chỉ thường của quan hương y Guillié lừng lẫy khắp hoàn cầu, trong những bệnh như PHỔI, dạn trong VỊ thở mệt mỏi, THẤT TỈNH, ĐAU GAN, ĐAU BÌNH, TIỂU NHỨA ĐA, hoặc CHÓI BƯỚC, KINH KIẾT, MINH HỒ ĐẠI, BỊNH CÙNG, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÃI TRONG RUỘT.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tiện và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM, hay là MẬT chạy ra thì uống nó thì

Bởi là thuốc trị đàm nào nó không có thuốc hay hơn PAIN GAZÉ và thuốc dưỡng

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
hiệu công hết trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux nếu quan hương y Guillié.

Chính nơi bán thuốc nầy là nhà PHÁI CÁC TẠI, chính ngay bên cạnh nhà thương CHUNGLE ST-CLEMENT, mạo bán số 8, tại số 10 Quai Richelieu, Paris.
Vì trong đó được những đều có sẵn

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING,
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiên-đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng.

LƯƠNG-THÔNG-HING
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

• Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được! •

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất qui để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người **ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém cỏi thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu nầy đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh hảo không có pha chỗ nhiều mòn.
Mỗi hoàn 0,50 (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)
THUỐC PHÁP
Trữ tại: 6, Rue de Pa-de-la-Paix, PARIS Ở PHÁP QUỐC LẠM
Cũng có bán tại: Hanoi, E. CHASSAGNE, Pharm. Rue-Jules, L. DUC BERNARD, Pharm., và các hiệu bào chế khác.

KIM-CƯƠNG XIỂM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIỂM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

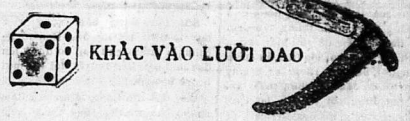
RƯỢU BIA HOMMEL

Cả thẳng ngâm nước đá sẵn
Bong chai lớn
Bong chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU:
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guine-Seng

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn dại hàng thì cứ gởi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

CÔ THẦY CON DÂU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

SUỐT THÁNG CHẠP TÂY CÓ BÁN CÁC THỨ SAU NÀY:

Hạng mứt tốt nhất kiểu Đại-pháp chế.
Hạng kẹo chocolat, kẹo, mứt nhân hạnh-đào.
Các thứ mứt mèn.
Các thứ mứt có nhân.
Các thứ mứt quả chế như mơn thủy tinh lồng lánh.

HIỆU
Hàu-trước Sevigné.
Hàu trước Louis-Jacquin
Mứt « Chien qui saute »
Mứt « Générale du Centre »

Kẹo chưng sẵn ngâm nước đá giá nửa cân là: 17 fr. 00
Ngày nào cũng có kẹo ngâm nước đá bán

Rượu sâm Mousseux carte blanche « André Gallois » một chai. 7 fr. 00
Một hòm 12 chai. 78 00
Rượu champagne « Léon Chandon Cuvée Royale » một chai. . 18 00
Một hòm 12 chai. 176 00

Adr. Tg.: MAGASRÉUNIS — TÉLÉPHONE N° 126

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1m20 giá 2$20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.
Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

Nếu các ngài mệt nhọc, yếu đuối, thì nên uống thuốc Pilules Pink, kẻo sau lại hối rằng sao không uống sớm.

Thuốc Pilules Pink bổ huyết và bổ gân, làm cho ngon miệng, và dễ tiêu. Thuốc ấy chữa các bệnh gốc bởi huyết xấu, thần kịch mệt rất là thần-diệu.

Thuốc Pilules Pink bán tại tất cả các hàng bào-chế.

痔醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ
XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ,
TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tĩ) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lòm-huỳnh đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, kẻ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng vô cùng khó chữa.

Khi mang chữa bệnh này đến đúng đau rất cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, phải nên tới đứng nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sôi, chỉ trong mấy hôm thôi những nốt mụn lở kỳ rạng rọi, mà trong khi đang chữa coi thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM
26, PHỐ HÀNG ĐƯỜNG. — HANOI
Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.
Các lĩnh ga đều xin hầu tiếp.
Thư từ xin trả lời ngay. 2096

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Một vị độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cả giá-trị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau hiệu nào, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh nan-y của tinh thần, nên mới sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dày và đau gan nữa.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) này bào chế có chất sắt là một chất rất bổ về đường huyết, lại có khí đạm-toan (Iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà lưu-thông tiêu tán những bịnh hèn ra ngoài hết. Người ta thường gặp ấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh-xao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụt mọc nổi lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đúng, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng đủ với lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kim-nghiệm để lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả. 2058

LAXO SODYL

Một thứ hạt gập chất muối của loài quả thì xùi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cũng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酩補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每朝午各啞沒喉嚨軟精

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
51, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi 2099

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)